

Factsheet Deel 2:

Omgaan met persoonsgegevens door
zorgaanbieders: Wmo 2015, Jeugdwet
en Wlz

Iedere aanbieder van gehandicaptenzorg heeft te maken met zorgspecifieke wetgeving zoals de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (**Wmo 2015**), de **Jeugdwet** en de Wet langdurige zorg (**Wlz**). In het kader van de uitvoering van de Wmo 2015, de Jeugdwet en de Wlz verwerken zorgaanbieders persoonsgegevens. Op deze verwerking is nu nog de Wet bescherming persoonsgegevens (**Wbp**) van toepassing. Vanaf 25 mei 2018 zal deze worden vervangen door de Algemene Verordening Gegevensbescherming (**AVG**). Net als de Wbp geeft de AVG algemene regels over de verwerking van persoonsgegevens. De Wmo 2015, de Jeugdwet en de Wlz bevatten daarnaast specifieke bepalingen over het verwerken van persoonsgegevens, die de bepalingen uit de AVG/Wbp verder inkleuren. Wanneer de AVG ruimte biedt gaan deze specifieke bepalingen voor op de algemene privacy verplichtingen uit de AVG (en thans uit de Wbp).

In december 2014 publiceerde de VGN een Factsheet over het omgaan met persoonsgegevens met het oog op de Wbp, de Wmo 2015 en de Jeugdwet ([Factsheet 2014](#)). Omdat sindsdien de relevante zorg- en privacy wetgeving is aangepast en dit ook zijn weerslag heeft op de wijze waarop zorgaanbieders persoonsgegevens verwerken, hebben wij deze Factsheet vernieuwd en bestaat deze nu uit twee delen:

- 1 Factsheet omgaan met persoonsgegevens: Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)
- 2 Factsheet omgaan met persoonsgegevens: Wmo 2015, Jeugdwet en Wlz

Deze Factsheet Wmo 2015, Jeugdwet en Wlz vormt een update van het Bijzondere Deel van de Factsheet 2014. De Wlz is toegevoegd, wijzigingen in de Jeugdwet zijn doorgevoerd en de privacy verplichtingen zijn getoetst aan de AVG. Deze Factsheet Wmo 2015, Jeugdwet en Wlz bevat uitsluitend de bijzondere bepalingen over het verwerken van persoonsgegevens en moet in samenhang worden gelezen met de Factsheet AVG, waarin het algemene kader van begrippen en verplichtingen is uitgewerkt.

1 Persoonsgegevens en de Wmo 2015

- 1.1 Behalve met de AVG moet u als zorgaanbieder rekening houden met de bijzondere privacy bepalingen uit de Wmo 2015 voordat u overgaat tot het verwerken van cliënt gegevens, waaronder het uitwisselen daarvan met de gemeente. De Wmo 2015 biedt voor bepaalde gegevensverwerkingen een wettelijke grondslag. Ook bevat de Wmo 2015 bepalingen ten aanzien van het verstrekken van persoonsgegevens.¹ Daarnaast zijn er specifieke artikelen opgenomen die de rechten van de cliënt verder inkleuren.² Wanneer de AVG ruimte biedt, geldt dat de bepalingen van de Wmo 2015 voor gaan.
- 1.2 Volgens de Wmo 2015 mogen persoonsgegevens worden verwerkt door zorgaanbieders wanneer dit noodzakelijk is voor de te leveren diensten of hulpmiddelen,

---

¹ Art. 5.2.1 tot en met art. 5.2.9 Wmo 2015.

² Art. 5.3.1 tot en met art. 5.3.6 Wmo 2015.

het bepalen van een eigen bijdrage of in het kader van toezicht door of namens de gemeente. De Wmo 2015 maakt hierbij onderscheid tussen de aanbieder van een maatwerkvoorziening en de aanbieder van een algemene voorziening.

- **Maatwerkvoorziening:** Een maatwerkvoorziening is een op behoeften, persoonskenmerken en op de mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van zorg. Denk hierbij bijvoorbeeld aan individuele begeleiding of aanpassingen in de woning. De aanbieder van een maatwerkvoorziening mag voor voornoemde doeleinden persoonsgegevens verwerken van de cliënt, waaronder begrepen gezondheidsgegevens en gegevens ten aanzien van diens mantelzorger voor zover deze zijn verkregen van de gemeente, de cliënt of de mantelzorger.³
- **Algemene voorziening:** Een algemene voorziening is toegankelijk zonder voorafgaand onderzoek naar behoeften, persoonskenmerken of mogelijkheden van de gebruikers. Een ontmoetingsruimte of maaltijdverzorging zijn hier voorbeelden van. De aanbieder van een algemene voorziening mag voor voornoemde doeleinden alleen "gewone" persoonsgegevens verwerken van de cliënt (dus geen bijzondere persoonsgegevens).⁴

1.3 Op grond van de Wmo 2015 mogen zorgaanbieders die een maatwerkvoorziening aanbieden persoonsgegevens verstrekken aan de gemeente, het Centraal Administratie Kantoor (**CAK**), de Sociale Verzekeringsbank (**SVB**) of de toezichthoudende ambtenaren.⁵ Dit is evenwel alleen toegestaan voor zover dit noodzakelijk is voor vooraf bepaalde doeleinden. Verstrekking kan bijvoorbeeld nodig zijn in het kader van het onderzoek naar de noodzaak van een maatwerkvoorziening, het innen van bijdragen of het houden van toezicht.

1.4 Het verstrekken van persoonsgegevens van een cliënt mag niet zover gaan, dat diens medisch dossier wordt overgelegd aan de gemeente of andere instantie. De gemeente mag bijvoorbeeld wel weten dát een cliënt een indicatie heeft volgens de Wmo 2015, maar niet wát er in het dossier staat. Deze gegevens mogen alleen worden verstrekt als de cliënt (of diens vertegenwoordiger) daarvoor eerst ondubbelzinnige toestemming heeft gegeven.⁶ Deze toestemming moet wel zien op specifiek benoemde gegevens die noodzakelijk zijn om aan het legitieme verzoek van de gemeente te voldoen.

1.5 Ondubbelzinnige toestemming is niet vereist wanneer gegevens worden verstrekt aan het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (**AMHK**) in het kader van een situatie van (vermoede) kindermishandeling en huiselijk geweld.⁷

---

³ Art. 5.1.2 lid 1 Wmo 2015.

⁴ Art. 5.1.2 lid 2 Wmo 2015.

⁵ Art. 5.2.2 Wmo 2015.

⁶ Art. 5.1.1 lid 4 Wmo 2015.

⁷ Art. 5.1.6 Wmo 2015.

Burgerservicenummer (BSN)

- 1.6 De Wmo 2015 biedt een grondslag voor het verwerken (en verstrekken) van het BSN door een zorgaanbieder en andere instellingen zoals het CAK, de SVB, de toezichthoudende ambtenaren, het AMHK en de zorgverzekeraar. U moet als zorgaanbieder de identiteit van uw cliënt controleren en het BSN in uw administratie opnemen.⁸

Rechten van betrokkenen/cliënten

- 1.7 De Wmo 2015 kent ten slotte bepalingen ten aanzien van de rechten van de cliënt als betrokkene, in aanvulling op de AVG.
- Op grond van de AVG en de Wbp mag een betrokkene (waaronder een cliënt) een verzoek doen om inzage te verkrijgen in de persoonsgegevens die van hem of haar worden verwerkt. Wanneer een zorginstelling dit verzoek binnen krijgt moet deze kopieën verstrekken van de persoonsgegevens die worden verwerkt en daarbij onder andere aangeven voor welke doeleinden deze worden verwerkt, met wie deze worden gedeeld en hoe lang deze worden bewaard.⁹ Op grond van de Wmo 2015 mag een inzageverzoek worden geweigerd wanneer de betrokkene jonger is dan twaalf jaar of wanneer hij wel twaalf jaar is of ouder maar wanneer hij zijn belangen niet zelf kan inschatten. Wanneer het inzage verzoek wordt geweigerd om voornoemde redenen kan een wettelijke vertegenwoordiger een inzage verzoek doen. Aan het inzageverzoek mag niet worden voldaan als het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van een ander zich daartegen verzet. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer het dossier van de verzoeker ook persoonsgegevens bevat van een derde (bijvoorbeeld familieleden) waarbij gevoelige informatie van deze derde aan de verzoeker zou worden verstrekt. Het is evenwel denkbaar dat (persoons)gegevens van derden worden weggelakt.¹⁰
  - Op grond van de AVG en de Wbp mag een betrokkene (waaronder een cliënt) een verzoek doen om de persoonsgegevens die van hem of haar worden verwerkt te vernietigen. De AVG schrijft voor dat de cliënt binnen een maand geïnformeerd moet worden over het gevolg dat aan zijn verzoek wordt gegeven. De persoonsgegevens moeten vervolgens binnen drie maanden worden vernietigd wanneer de betrokkene dat verzoekt. Persoonsgegevens hoeven niet te worden vernietigd wanneer een derde een aanmerkelijk belang heeft bij het bewaren van het dossier of wanneer een wettelijke bepaling zich hiertegen verzet. Een nakomeling van de cliënt kan bijvoorbeeld een aanmerkelijk belang hebben bij het bewaren van de persoonsgegevens wanneer de cliënt een erfelijke ziekte heeft. Deze verplichting geldt niet

---

⁸ Art. 5.2.9 Wmo 2015.

⁹ Art. 15 AVG; Art 35 Wbp.

¹⁰ Art 5.3.2 Wmo 2015.

alleen ten aanzien van de zorgaanbieder, maar bijvoorbeeld ook ten aanzien van het CAK, de SVB, de gemeente, verzekeraars en het AMHK.¹¹

2 Persoonsgegevens en de Jeugdwet

- 2.1 De Jeugdwet bevat eveneens privacy regels in aanvulling op de AVG. Vanaf augustus 2016 is de Jeugdwet gewijzigd en aangevuld met de Regeling Jeugdwet. Hierin staan specifieke privacy regels voor jeugdhulpaanbieders. Ook hier geldt dat indien de AVG ruimte biedt, de privacy bepalingen uit de Jeugdwet voorgaan.
- 2.2 Persoonsgegevens mogen in beginsel alleen worden verwerkt met duidelijke en expliciete toestemming van de betrokkene, *tenzij* deze worden verstrekt aan personen of instanties die rechtstreeks zijn betrokken bij het verlenen van jeugdhulp of bij de uitvoering van de behandelingsovereenkomst.¹² Voor het opstellen van beleidsinformatie of het onderzoeken van fraude mogen geanonimiseerde gegevens (niet herleidbare gegevens) worden verstrekt aan de gemeente.¹³
- 2.3 Jeugdhulpaanbieders, aanbieders van preventie, gecertificeerde instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming moeten op grond van de Jeugdwet kosteloos gegevens verstrekken aan de gemeente of aan de betreffende Minister die daarom verzoekt.¹⁴ Deze persoonsgegevens mogen worden verstrekt voor zover ze noodzakelijk zijn voor, onder andere, het functioneren van toegang tot jeugdhulp en de jeugdhulpaanbieders en het waarborgen van de stelselverantwoordelijkheid.¹⁵ Hierbij mag in beginsel door de opvragende instantie geen diagnose informatie of behandelplan worden verzocht, hierin staan bijzondere persoonsgegevens die vallen onder het strenge regime van de AVG.
- 2.4 Wanneer de jeugdhulpverlener bevoegd is om meldingen te doen aan de Verwijsindex Risicjongeren (**VIR**), kan deze melding in gevallen waarbij de veiligheid of gezondheid van de betrokkene in het geding is, eveneens worden verricht zonder toestemming van de betrokkene of diens wettelijke vertegenwoordigers. Wel moet de jeugdige, of diens vertegenwoordiger worden geïnformeerd over de opname in de VIR.¹⁶

BSN

- 2.5 De Jeugdwet biedt een grondslag voor het verwerken van het BSN door een gecertificeerde (zorg)instelling, jeugdhulpaanbieder, de Raad voor de Kinderbescherming, het AMHK en de gemeente (het College). Verwerking mag plaatsvinden ten behoeve van de uitvoering van de verplichtingen die voortvloeien

---

¹¹ Art. 5.3.5 Wmo 2015.

¹² Art. 7.3.11 Jeugdwet.

¹³ Art. 7.4.0 lid 1 Jeugdwet.

¹⁴ Art. 7.4.0 lid 2 en art. 7.4.3 Jeugdwet.

¹⁵ Art 7.4.4 Jeugdwet.

¹⁶ Art. 7.1.4.1 en 7.1.5.1 Jeugdwet.

uit de Jeugdwet. Genoemde instanties moeten de identiteit van de cliënt bij het eerste contact controleren en het BSN in de administratie opnemen.¹⁷

- 2.6 Wanneer een melding wordt gedaan in de VIR en de meldingsbevoegde op grond van een wettelijke verplichting het BSN van de jeugdige mag verwerken, biedt de meldingsbevoegde ook het BSN aan bij de melding in de VIR. Zorgverleners en zorgverzekeraars zijn verplicht het BSN te verwerken, waardoor zij in de rol van meldingsbevoegden ook het BSN moeten vermelden in de VIR.¹⁸

Rechten van betrokkenen/cliënten

- 2.7 De Jeugdwet kent, evenals de Wmo 2015, bepalingen over het inzagerecht, het bewaren en vernietigen van persoonsgegevens.¹⁹ Zo zal het dossier binnen drie maanden worden vernietigd wanneer de betrokkene hierom verzoekt, tenzij een derde een aanmerkelijk belang heeft bij het bewaren van het dossier of wanneer een wettelijke bepaling zich hiertegen verzet.²⁰

3 Persoonsgegevens en de Wlz

- 3.1 Waar de AVG ruimte laat voor sectorspecifieke wetgeving zoals de Wlz, gaan deze specifiekere bepalingen voor. Zorgaanbieders mogen persoonsgegevens, waaronder gegevens betreffende de gezondheid delen (via afschrift of inzage) met Wlz-uitvoerders, het CAK en het Centraal Indicatieorgaan Zorg (**CIZ**) voor zover dit noodzakelijk is voor onder meer de zorgverlening, het nemen van een indicatiebesluit en het onderzoek daarvoor door het CIZ, het sluiten van overeenkomsten met Wlz-uitvoerders, het bijhouden van wachtlijsten, het declareren van de zorg, controles door Wlz-uitvoerders en de vaststelling en inning van eigen bijdragen door het CAK.²¹
- 3.2 Alleen met uitdrukkelijke toestemming van de cliënt mag u persoonsgegevens van cliënten, waaronder gezondheidsgegevens, delen met het CIZ.²²

BSN

De Wlz biedt een grondslag voor het verwerken van het BSN van cliënten. Zorgaanbieders moeten op grond van de Wet aanvullende bepalingen verwerking persoonsgegevens de identiteit en het BSN van cliënten vaststellen.²³

---

¹⁷ Art. 7.2.1 - Art. 7.2.4 Jeugdwet.

¹⁸ Art. 7.1.4.2 en 7.1.4.3 Jeugdwet.

¹⁹ Art. 7.3.9 Jeugdwet.

²⁰ Art. 7.3.9 Jeugdwet.

²¹ Art. 9.1.3 lid 1 Wlz.

²² Art. 9.1.3 lid 2 Wlz.

²³ Art. 9.1.1 Wlz.

Overige bepalingen

Wanneer op grond van de Wlz een zorgplan wordt opgesteld, moet dit worden toegevoegd aan het zorgdossier. De Wlz gaat verder niet in op de wijze waarop een dossier wordt gevormd en bijgehouden. Daarvoor gelden de afspraken die u in de zorgovereenkomst en/of algemene voorwaarden maakt met cliënten en de eisen uit de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (**WGBO**).

Deze Factsheet informeert zorgaanbieders over hun belangrijkste privacy verplichtingen in het kader van de Jeugdwet, Wmo 2015 en de Wlz. Wij hebben hierbij niet gestreefd naar volledigheid. Per geval zal gekeken moeten worden op welke wijze de relevante ketenpartners invulling geven aan deze regelgeving. Daarnaast is ook andere regelgeving voor u als zorgaanbieder van belang. Wij wijzen onder meer op de WGBO en de Wet BIG. Deze Factsheet dient niet ter vervanging van juridisch advies. Bij twijfel over een concrete verstrekking van persoonsgegevens raden wij u aan zo nodig nader juridisch advies in te winnen.

De Factsheet: 'Omgaan met persoonsgegevens door zorgaanbieders: Wmo 2015, Jeugdwet en Wlz' is een uitgave van de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) en is tot stand gekomen in samenwerking met Van Doorne N.V.